

VOEDSTERPLANTEN VAN VISCUM ALBUM.

Bij deze dank ik den heer Kruizinga voor de mededeeling van zijn ontdekking van *Viscum* op Pruimboomen in Duitschland. Als ik 't eerder vernomen had, zou ik het dadelijk aan den specialist prof. van Tubeuf gemeld hebben. Thans is hij helaas niet meer in staat, de boomen te gaan zien.

't Zou wel van belang geweest zijn als de heer Kruizinga bij den eigenaar der boomen nadere informaties had kunnen inwinnen.

Wat tafelfruit betreft, zijn we in Nederland verwend. In Duitschland en veel andere landen worden ook wilde fruitsoorten gekweekt. Ingelegd hebben deze dikwijls een veel pittiger smaak dan de fijnere kultuurvormen; ze dragen gemakkelijker en rijker en ze zijn minder vatbaar voor ziekten. Dit geldt zoowel voor appels en peren, als voor pruimen en kersen.

Op wilde Pruimen wordt *Viscum* wel waargenomen, zij 't dan ook zelden. Ook op Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Vogelkers (*P. padus*), Weichsel (*P. mahaleb*), Amerikaansche en Virginische Vogelkers (*P. serotina* en *virginica*). Verder op Perzik (*P. persica*) en Amandel (*P. communis*).

Op Coniferen is *Viscum album* tot nu toe in Nederland en aangrenzend buitenlandsch gebied nog niet waargenomen. In zuidelijker landen woekert ze heel veel op naaldhout van allerlei soort. In Griekenland wordt ze zelfs als veevoeder gebruikt.

Ze wordt als een aparte ondersoort opgevat. Loofhoutmistel (onders. *platyspermum* Keller) heeft vlakke zaden en meestal twee kiemen. Dan zijn de zaden hartvormig. Soms maar één kiem, dan zijn ze ovaal, of drie kiemen en dan driehoekig. Naaldhoutmistel (onders. *austriacum* Wiesb.) heeft ovale, gewelfde zaden met één kiem.

Dennenmistel (v. *abietis* Beck.) op Abiessoorten, heeft veel meer worteluitloopers en groter bladen en bessen dan loofhoutmistel. Ze gaat niet op andere coniferen over.

Pijnboommistel (v. *laxum* Fiek) woekert op Pijnboom- (*Pinus*), Spar- (*Picea*), Lork- (*Larix*) en Cedersorten (*Cedrus*). 't Zijn planten met kleiner bladen en bessen. Deze gaat niet op Abiessoorten over.

Men is er nog maar zelden in geslaagd Coniferenmistel op loofhout over te brengen. 't Is echter

gewenscht, dat deze proeven voortgezet worden, al zullen er jaren mee gemoeid zijn.

Floristen, die in streken wonen, waar naaldboomen met mistel in de nabijheid van loofboomen met mistel groeien, vonden wel kiemen de *Viscum*zaden, die van naaldboomen op loofboomen gevallen waren, maar ze groeiden er niet verder op door.

*Viscum*zaden kiemen ook op den grond en zelfs op glas.

't Geslacht *Arceuthobium* met heel korte stengeltusschenleden en schubvormige blaadjes woekert alleen op Coniferen; in 't Middellandsche Zeegebied o.a. op Juniperussoorten, in Amerika op Pinussoorten.

Arceuthobium minutissimum is de kleinste tweezaadlobbige plant ter wereld. Ze vertakt zich zoo vlak in de schors van den stam, dat alleen de bloempjes erboven uitsteken.

In Z. Europa woekert *Viscum cruciatum* met wijnroode bessen o.a. op Olijven.

Bij de opsomming der voedsterplanten in mijn stukje in 1938, vergat ik nog 't woekeren van *Viscum album* op *V. album*. Dit werd 't eerst door W. Meijer (Pflanzenpathologie) ontdekt in 1814.

Viscum album is tweehuizig. In de oudere literatuur vindt men gevallen vermeld, waarbij mannelijke en vrouwelijke bloemen op dezelfde struik voorkomen: M. Masters in Journal of Botany VII 1869; J. Henslow in Gardeners Chronicle 1878.

Heinricher en Tubeuf veronderstellen, dat dit *Viscum* op *Viscum* woekerend geweest is.

Plateau (Bull. soc. bot. Belgique 1908) bevond echter, dat bij een in 1897 op 'n Appelboom geënt *Viscum* takje de eerste bloemen in 1905 mannelijk waren en in 1906 op één der takken van het geënt stukje ook vrouwelijke bloemen zaten. Ook deze proeven dienen herhaald te worden.

Bij zaailingen bleven tot nu toe mannelijke en vrouwelijke struiken steeds gescheiden.

In mijn tuin heb ik van 26 bessen die ik op *Viscum* uitzaaide één plant gekregen, die 't 4e jaar met de wilg, waarop de oude *Viscum* groeide, is afgestorven.

Heesters worden in 't algemeen eerder door *Viscum* gedood dan groote, opgaande boomen.

Er viel hierbij op te merken, dat de zaailing geen verdikking vormde op den ouden Mistelstam.

Dr. Müller Oberstein (Sitzungsber. Naturhist. Verein Rheinland und Westfalens, Jahrg. 65, 1906) heeft er op gewezen, dat een geval van *Viscum* op *Viscum* 't best te zien is, als de nieuwe mistel niet aan een stengelknoop, maar op een tusstengellid zit, of op een plaats, waar reeds de bladen afgevallen zijn. Ze valt ook goed op, als men een vrouwelijke plant vindt, die mannelijke takken draagt en omgekeerd.

In Z. Europa kan *Viscum album* ook op *Loranthus europaeus* woekeren en omgekeerd.

A. De Wever.